

Vergaderjaar 2023–2024

**36 435 IX**

## **Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) en de begrotingsstaat van Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2023 (wijziging samenhangende met Miljoenennota)**

**Nr. 2**

### **MEMORIE VAN TOELICHTING**

#### **A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL**

##### **Wetsartikelen 1 en 2**

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2023 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB);  
de begrotingsstaat inzake de Nationale Schuld (IXA).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenaamde begrotingstoelichting).

De Minister van Financiën,  
S.A.M. Kaag

## B. BEGROTINGSTOELICHTING

### 1. Leeswijzer

De voorliggende suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2023 (inclusief nota van wijziging<sup>1</sup>) van het Ministerie van Financiën (IXB) en Nationale Schuld (IXA).

Hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3 bevatten per beleidsartikel een budgettaire tabel. Conform de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) worden per artikel de mutaties die groter of gelijk zijn aan de ondergrenzen in de onderstaande (tabel 1) toegelicht. Vanwege de staffel kan de som van de toegelichte mutaties afwijken van de totale mutaties op het artikel.

**Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV**

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 en < 1.000	5	10
=> 1000	10	20

De toelichting op de mutatie van de belastingontvangsten is in de Miljoenennota opgenomen.

### 2. Beleidsartikelen Ministerie van Financiën (IXB)

#### Artikel 1 Belastingen

#### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1 Belastingen (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>3.385.897</b>	<b>121.347</b>	<b>3.507.244</b>
<b>Uitgaven (1) + (2)</b>	<b>3.237.036</b>	<b>121.347</b>	<b>3.358.383</b>
<b>Apparaatsuitgaven (1)</b>	<b>3.092.952</b>	<b>109.303</b>	<b>3.202.255</b>
<b>Personele uitgaven</b>	<b>2.626.218</b>	<b>145.557</b>	<b>2.771.775</b>
Eigen personeel	2.176.792	100.117	2.276.909
Inhuur externen	441.390	45.013	486.403
Overig personeel	8.036	427	8.463
<b>Materiële uitgaven</b>	<b>466.734</b>	<b>- 36.254</b>	<b>430.480</b>
ICT	37.943	1.376	39.319
Bijdrage aan SSO's	322.863	- 24.116	298.747
Overig materieel	105.928	- 13.514	92.414
<b>Programma-uitgaven (2)</b>	<b>144.084</b>	<b>12.044</b>	<b>156.128</b>
<b>Bekostiging</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Vergoeding proceskosten	0	0	0

<sup>1</sup> Kamerstukken II, 2022–2023 36 350 IX, nr. 3

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Garanties</b>	<b>171</b>	<b>10</b>	<b>181</b>
Garantie procesrisico's	171	10	181
<b>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</b>	<b>13.251</b>	<b>880</b>	<b>14.131</b>
Waarderingskamer	2.349	140	2.489
Kadaster	2.765	168	2.933
Kamer van Koophandel	321	20	341
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	7.816	552	8.368
<b>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</b>	<b>4.138</b>	<b>28</b>	<b>4.166</b>
Internationale Douaneraad	185	11	196
Overige internationale organisaties	3.953	17	3.970
<b>Opdrachten</b>	<b>348.237</b>	<b>- 5.059</b>	<b>343.178</b>
ICT opdrachten	276.693	- 9.205	267.488
Overige opdrachten	71.544	4.146	75.690
<b>Bijdrage aan agentschappen</b>	<b>9.277</b>	<b>278</b>	<b>9.555</b>
Bijdrage Logius	4.458	196	4.654
Bijdrage overige agentschappen	4.819	82	4.901
<b>(Schade)vergoeding</b>	<b>1.890</b>	<b>13.907</b>	<b>15.797</b>
(Schade)vergoedingen	- 1.310	13.715	12.405
Vergoeding proceskosten	3.200	192	3.392
<b>Rente</b>	<b>178.020</b>	<b>2.000</b>	<b>180.020</b>
Belasting- en invorderingsrente	178.020	2.000	180.020
<b>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</b>	<b>- 410.900</b>	<b>0</b>	<b>- 410.900</b>
Toerekening uitgaven aan Douane	- 203.543	0	- 203.543
Toerekening uitgaven aan Toeslagen	- 207.357	0	- 207.357
<b>Ontvangsten (3) + (4)</b>	<b>207.669.528</b>	<b>5.720.078</b>	<b>213.389.606</b>
<b>Programma-ontvangsten (3)</b>	<b>207.581.310</b>	<b>5.714.078</b>	<b>213.295.388</b>
waarvan: Belastingontvangsten	206.590.976	5.525.178	212.116.154
<b>Bekostiging</b>	<b>162.943</b>	<b>15.000</b>	<b>177.943</b>
Doorbelasten kosten vervolging	162.943	15.000	177.943
<b>Rente</b>	<b>612.219</b>	<b>173.900</b>	<b>786.119</b>
Belasting- en invorderingsrente	612.219	173.900	786.119
<b>Boetes en schikkingen</b>	<b>215.172</b>	<b>0</b>	<b>215.172</b>
Ontvangsten boetes en schikkingen	215.172	0	215.172
<b>Apparaatsontvangsten (4)</b>	<b>88.218</b>	<b>6.000</b>	<b>94.218</b>

**Tabel 3 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)**

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>3.385.897</b>	<b>121.347</b>	<b>3.507.244</b>
<i>waarvan garantieverplichtingen</i>	326	10	336
Garantie procesrisico's	326	10	336
<i>waarvan overige verplichtingen</i>	3.385.571	121.337	3.506.908

## Toelichting

### Verplichtingen en uitgaven

#### *Personele uitgaven*

De personele uitgaven in 2023 worden € 146 mln. hoger geraamd. Dit is het saldo van zowel opwaartse als neerwaartse bijstellingen, waarbij de grootste mutaties hier worden toegelicht. De toename betreft met name de loonbijstelling (€ 138 mln.). De tranche 2023 van de loon- en prijsbijstelling is in de eerste suppletoire begroting toegevoegd aan de begroting van Financiën (artikel 10) in verband met prijsstijgingen en een stijging in de cao-lonen en de sociale premies. De loon- en prijsbijstelling wordt nu naar rato verdeeld over de artikelen. Daarnaast worden er meer uitvoeringskosten voor Fraude Signalering Voorziening / Minnelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen (FSV/MSNP) geraamd (€ 16 mln.) die in 2022 niet tot besteding kwamen vanwege vertraging in de wetgeving. Tenslotte is het budget met € 33 mln. naar beneden bijgesteld op basis van de prognose van de loonkosten over 2023.

#### *Materiële uitgaven*

De materiële uitgaven worden € 36 mln. lager geraamd. Dit is het saldo van zowel opwaartse als neerwaartse bijstellingen. Vanwege de prijsbijstelling wordt het budget voor materiële uitgaven met € 27 mln. opgehoogd. Daarnaast is het budget met € 61 mln. naar beneden bijgesteld op basis van de prognose van de materiële uitgaven over 2023.

#### *(Schade)vergoeding*

Het budget voor schadevergoedingen wordt € 14 mln. hoger geraamd. Dat komt met name omdat de compensatiekosten voor het tegemoetkomingsbeleid voor personen die nadelige gevolgen hebben ondervonden aan de Fraude Signalering Voorziening (FSV) of onterecht zijn afgewezen voor het traject Minnelijke schuldsanering natuurlijke personen (MSNP) hoger worden geraamd (€ 12 mln.). Deze middelen kwamen in 2022 niet tot besteding vanwege vertraging in de wetgeving.

### Ontvangsten

#### *Belastingontvangsten*

In de Miljoenennota 2024 worden de mutaties van de Belastingontvangsten in het lopende begrotingsjaar 2023 toegelicht. De aansluiting met de Miljoenennota en de bedragen in de begrotingstoelichting (artikel 1 Belastingen, tabel budgettaire gevolgen van beleid) ziet er als volgt uit.

**Tabel 4 Belastingontvangsten (bedragen x 1.000)**

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Totaal belastingontvangsten	254.985.782	6.223.604	261.209.386
-/- Afdracht Gemeentefonds	41.517.210	379.891	41.897.101
-/- Afdracht Provinciefonds	3.061.537	46.503	3.108.040
-/- Afdracht BES-fonds	53.977	19.080	73.057
-/- Belastingontvangsten artikel 6 Btw-compensatiefonds	3.762.082	252.952	4.015.034

	Vastgestelde begroting (incl. suppletore begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletore begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletore begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Belastingontvangsten artikel 1 Belastingen	206.590.976	5.525.178	212.116.154

### Bekostiging

De ontvangsten uit het doorbelasten van vervolgingskosten worden hoger geraamd aangezien de realisatiecijfers in 2023 boven de raming liggen.

### Rente

De ontvangstenraming van de belasting- en invorderingsrente wordt met € 174 mln. verhoogd. Dit heeft verschillende oorzaken. Ten eerste liggen de realisaties boven de raming gezien de ontvangen vennootschapsbelasting en inkomensheffing en de belastingrente die hiermee samen hangen hoger uitvallen dan verwacht. De raming is daarom met € 145 mln. verhoogd. Daarnaast wordt er in 2023 meer invorderingsrente over de uitgestelde belastingschuld naar aanleiding van Corona verwacht (€ 13 mln.), aangezien er minder afstel van betaling wordt verwacht dan waar eerder in de raming rekening mee is gehouden. Tenslotte start het herstelproject invorderingsrente later dan eerder voorzien, waardoor terugbetalingen van de invorderingsrente doorschuiven van 2023 naar 2024 (€ 13 mln.).

## Artikel 2 Financiële markten

### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2 Financiële markten (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletore begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletore begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletore begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>1.031.230</b>	<b>- 15.709</b>	<b>1.015.521</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>1.031.230</b>	<b>- 15.709</b>	<b>1.015.521</b>
<b>Bekostiging</b>	<b>7.332</b>	<b>159</b>	<b>7.491</b>
Accountantskamer	1.460	0	1.460
Muntcirculatie	4.309	809	5.118
IMVO convenanten	30	0	30
Overig	1.533	- 650	883
<b>Opdrachten</b>	<b>1.010.063</b>	<b>- 17.941</b>	<b>992.122</b>
Wijzer in geldzaken	1.634	0	1.634
Vakbekwaamheid	5.261	0	5.261
Uitvoeringskosten SRH	1.000	59	1.059
Schadeloosstelling SRH	1.000.750	- 18.000	982.750
Overig	1.418	0	1.418
<b>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</b>	<b>12.635</b>	<b>2.073</b>	<b>14.708</b>
Bijdrage AFM BES-toezicht	705	0	705
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.020	1.100	3.120
Bijdrage toezicht en handhaving MIF	130	0	130
Bijdrage PSD II	0	0	0
Bijdrage FEC	3.795	663	4.458

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Overig	5.985	310	6.295
<b>Storting/onttrekking begrotingsreserve</b>	<b>625</b>	<b>0</b>	<b>625</b>
Dotatie begrotingsreserve DGS BES	0	0	0
Dotatie begrotingsreserve NHT	625	0	625
<b>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</b>	<b>575</b>	<b>0</b>	<b>575</b>
IASB	441	0	441
(Caribbean) Financial Action Task Force	134	0	134
<b>Ontvangsten</b>	<b>8.528</b>	<b>0</b>	<b>8.528</b>
<b>Bekostiging</b>	<b>2.000</b>	<b>0</b>	<b>2.000</b>
Ontvangsten muntwezen	2.000	0	2.000
<b>Opdrachten</b>	<b>1.455</b>	<b>0</b>	<b>1.455</b>
Wijzer in geldzaken	1.455	0	1.455
<b>Ontvangsten</b>	<b>5.073</b>	<b>0</b>	<b>5.073</b>
Overig	5.073	0	5.073

**Tabel 6 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)**

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>1.031.230</b>	<b>- 15.709</b>	<b>1.015.521</b>
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	0	0	0
Garantie SRF	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	1.031.230	- 15.709	1.015.521
Muntcirculatie	4.309	809	5.118
Vakbekwaamheid	5.261	0	5.261
Bijdrage DNB toezicht en DGS BES	2.020	1.100	3.120
Bijdrage FEC	3.795	663	4.458
Schadeloosstelling SRH	1.000.750	- 18.000	982.750
Overige betalingsverplichtingen	15.095	- 281	14.814

## Toelichting

### Verplichtingen

#### *Overige verplichtingen*

#### Schadeloosstelling SNS REAAL Holding (SRH)

In het arrest van 21 april 2023 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan over de vaststelling van de omvang van de schadeloosstelling, voortvloeiend uit de onteigening van SNS REAAL op 1 februari 2013. Met deze uitspraak is de uitspraak van de Ondernemingskamer van 11 februari 2021 definitief geworden en is het proces van uitbetaling van de vastgestelde schadeloosstelling gestart<sup>2</sup>. Het proces van aanvragen, beoordelen en uitbetalen zal enkele maanden in beslag nemen. In het geval van afwijzing kan mogelijk bezwaar en beroep volgen, waardoor nog uitbetaling in latere

<sup>2</sup> Kamerstukken II 2022–2023, 33 532, nr. 94

jaren mogelijk is. Daarom is via een kasschuif budget uit 2023 doorgeschoven naar latere jaren.

## Uitgaven

### Opdrachten

Zie toelichting over de Schadeloosstelling SRH onder «Verplichtingen».

## Artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector

### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 3 Financieringsactiviteiten publiek-private sector (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. supplettoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties supplettoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand supplettoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>17.447.003</b>	<b>- 1.603.027</b>	<b>15.843.976</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>3.019.762</b>	<b>- 299.476</b>	<b>2.720.286</b>
<b>Garanties</b>	<b>20</b>	<b>0</b>	<b>20</b>
Regeling Bijzondere Financieringen	20	0	20
<b>Leningen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Lening KLM	0	0	0
<b>Opdrachten</b>	<b>3.146</b>	<b>524</b>	<b>3.670</b>
Uitvoeringskosten staatsdeelnemingen	3.146	524	3.670
Opstart Invest International	0	0	0
<b>Vermogensverschaffing/-onttrekking</b>	<b>3.012.000</b>	<b>- 300.000</b>	<b>2.712.000</b>
Kapitaalinjectie TenneT	1.822.000	- 220.000	1.602.000
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	- 80.000	250.000
Kapitaalinjectie Invest International	260.000	0	260.000
Kapitaalinjectie regionale netbeheerders	500.000	0	500.000
<b>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</b>	<b>4.596</b>	<b>0</b>	<b>4.596</b>
NLFI	4.596	0	4.596
<b>Storting/onttrekking begrotingsreserve</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Dotatie begrotingsreserve Gasunie	0	0	0
<b>Ontvangsten</b>	<b>1.353.308</b>	<b>666.201</b>	<b>2.019.509</b>
<b>Garanties</b>	<b>11.808</b>	<b>0</b>	<b>11.808</b>
Premieontvangsten garantie KLM	11.808	0	11.808
Premieontvangsten Gasunie	0	0	0
Premieontvangsten garantie FMO	0	0	0
<b>Leningen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Aflossing lening KLM	0	0	0
<b>Vermogensverschaffing/-onttrekking</b>	<b>1.337.000</b>	<b>666.201</b>	<b>2.003.201</b>
Aan-/verkoop vermogenstitels	0	666.201	666.201
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000
Dividenden staatsdeelnemingen	1.237.000	0	1.237.000
Winstafdracht DNB	0	0	0
waarvan: Griekse inkomsten SMP	0	0	0
waarvan: rente-inkomsten ESM	0	0	0
<b>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</b>	<b>4.500</b>	<b>0</b>	<b>4.500</b>
NLFI	4.500	0	4.500

**Tabel 8 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)**

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>17.447.003</b>	<b>- 1.603.027</b>	<b>15.843.976</b>
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	14.438.500	- 1.196.151	13.242.349
Garanties en vrijwaringen staatsdeelnemingen	- 1.561.500	0	- 1.561.500
Garantie FMO	16.000.000	- 1.196.151	14.803.849
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	3.008.503	- 406.876	2.601.627
Lening SRH	- 11.259	0	- 11.259
Kapitaalinjectie TenneT	1.822.000	- 220.000	1.602.000
Afdrachten Staatsloterij	100.000	0	100.000
Kapitaalinjectie Invest-NL	330.000	- 187.400	142.600
Kapitaalinjectie Invest International	260.000	0	260.000
Kapitaalinjectie regionale netbeheerders	500.000	0	500.000
Overige betalingsverplichtingen	7.762	524	8.286

## Toelichting

### Verplichtingen

#### *Garantieverplichtingen*

##### Garantie FMO

Dit betreft een wisselkoerscorrectie op het garantieplafond voor de garantie FMO. De vernieuwde garantieovereenkomst van de Nederlandse Staat met FMO is samen met de eerste suppletoire begroting aan de Kamer gepresenteerd. In de garantieovereenkomst staat dat de garantie 16 mld. USD bedraagt, maar abusievelijk was de garantie in de eerste suppletoire begroting opgenomen als 16 mld. EUR. Met deze bijstelling wordt dit gecorrigeerd.

#### *Overige verplichtingen*

##### Kapitaalinjectie TenneT

Na validatie door een extern adviseur is de kapitaalstorting voor TenneT in 2023 met € 220 mln. naar beneden bijgesteld. Deze bijstelling is het gevolg van de toekenning van financieringsvoordelen van TenneT Holding aan TenneT Nederland. Daarmee is de kapitaalbehoefte voor de Nederlandse activiteiten in 2023 lager dan eerder geraamd.

##### Kapitaalinjectie Invest-NL

In 2023 vindt een correctie van € 187,4 mln. plaats op het verplichtingenbudget. Vanwege het verlaagde investeringsdoel van Invest-NL voor 2023 en nog niet benutte verplichtingen uit eerdere jaren is het verplichtingenbudget aangepast. Middels deze mutatie wordt dit gecorrigeerd.

### Uitgaven

#### *Vermogensverschaffing/-onttrekking*

##### *Kapitaalinjectie TenneT*

Zie toelichting onder «Verplichtingen».



## Kapitaalinjectie Invest-NL

Om het kasritme aan te laten sluiten op de meerjarenraming van Invest-NL, wordt budget doorgeschoven naar latere jaren. Via deze kasschuif wordt € 80 mln. uit 2023 toegevoegd aan het budget in 2026 en 2027 (jaren waarin naar verwachting meer kapitaal nodig is). Het totaal van de beoogde kapitaalinjecties wijzigt niet, er vindt alleen een verschuiving plaats.

### Ontvangsten

#### Vermogensverschaffing/-onttrekking

De ontvangsten nemen in 2023 met ten minste € 666,2 mln. toe. Dit komt door de verkoop van aandelen ABN AMRO door de Staat via de beurs en de inkoop van aandelen door ABN AMRO. De ontvangsten betreffen de verkoopopbrengst tot en met mei 2023.

### Artikel 4 Internationale financiële betrekkingen

#### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4 Internationale financiële betrekkingen (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>2.993.083</b>	<b>415.371</b>	<b>3.408.454</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>410.226</b>	<b>60.068</b>	<b>470.294</b>
<b>Garanties</b>	<b>75.145</b>	<b>0</b>	<b>75.145</b>
EIB pan-Europees garantiefonds	75.145	0	75.145
<b>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</b>	<b>333.200</b>	<b>59.846</b>	<b>393.046</b>
Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	19	53.001	53.020
Rentecompensatie ESM	0	0	0
Wereldbank	308.181	6.845	315.026
EBRD	25.000	0	25.000
Kapitaalleg ESM	0	0	0
Bijdrage EU voor rente Oekraïne	0	0	0
<b>Leningen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Teruggave winsten	0	0	0
<b>Opdrachten</b>	<b>1.881</b>	<b>222</b>	<b>2.103</b>
Technische assistentie	1.881	122	2.003
Overige opdrachten	0	100	100
<b>Ontvangsten</b>	<b>95.284</b>	<b>0</b>	<b>95.284</b>
<b>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</b>	<b>5.144</b>	<b>0</b>	<b>5.144</b>
Ontvangsten IFI's	1.954	0	1.954
Ontvangsten ESM Kapitaal	3.190	0	3.190
<b>Leningen</b>	<b>90.140</b>	<b>0</b>	<b>90.140</b>
Aflossing lening Griekenland	0	0	0
Renteontvangsten lening Griekenland	90.140	0	90.140
Aflossing lening Oekraïne	0	0	0
Renteontvangsten lening Oekraïne	0	0	0

**Tabel 10 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)**

	Vastgestelde begroting (incl. supplettaire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties supplettaire begroting Prinsjesdag (2)	Stand supplettaire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>2.993.083</b>	<b>415.371</b>	<b>3.408.454</b>
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	2.725.829	359.625	3.085.454
Garantie aan DNB inzake IMF	1.472.384	0	1.472.384
ESM	- 24.710	0	- 24.710
EFSM	0	- 90.265	- 90.265
AIIB	96	0	96
Wereldbank	669	0	669
SURE	0	- 19.295	- 19.295
NGEU	0	469.185	469.185
MFB	215.390	0	215.390
MFB Headroomgarantie	1.062.000	0	1.062.000
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	267.254	55.746	323.000
Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen	- 37	56.001	55.964
Wereldbank	- 333	- 477	- 810
EBRD	100.000	0	100.000
Kapitaalleg ESM	0	0	0
Bijdrage EU voor rente Oekraïne	165.743	0	165.743
Technische assistentie kiesgroepen	1.881	122	2.003
Overige betalingsverplichtingen	0	100	100

## Toelichting

### Verplichtingen

#### *Garantieverplichtingen*

#### European Financial Stabilisation Mechanism (EFSM)

Nederland staat voor haar aandeel in het EU-bni inclusief het Verenigd Koninkrijk garant voor de uitstaande leningen van het EFSM inclusief de bijbehorende renteverplichting. De resterende rente van de lening daalt naar gelang de tijd vordert, wat betekent dat het Ministerie van Financiën voor een jaar minder aan uitstaande rente garant staan. Daarnaast daalt de garantie verder door een lichte daling in het Nederlandse aandeel in het EU-bni inclusief het Verenigd Koninkrijk.

#### Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency (SURE)

Nederland staat voor haar aandeel in het EU-bni garant voor de uitstaande leningen van SURE inclusief de bijbehorende renteverplichting. De uitgifte van leningen voor SURE is gestopt per 21 december 2022. Het uitstaande leningenbedrag blijft daarmee gelijk. De resterende rente van de lening daalt naar gelang de tijd vordert, wat betekent dat we voor een jaar minder aan uitstaande rente garant staan.

#### Next Generation EU (NGEU)

De NGEU-garantie wordt omhoog bijgesteld naar aanleiding van nieuwe renteverwachtingen en een aanpassing op basis van de renteverplichting bij de uitgifte van een nieuwe leningen.

## Overige verplichtingen

### Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen

De EIB heeft alle aandeelhouders verzocht om deel te nemen aan het EU For Ukraine Trust Fund (EU4U). Met het EU4U initiatief van de EIB wordt beoogd om de wederopbouw en het herstel van de kritieke infrastructuur en huisvesting van Oekraïne vanuit de EIB de komende periode (2023/2024) voort te kunnen zetten. De beschikbare middelen vanuit de EU-begroting ten behoeve van de EIB zijn momenteel vrijwel uitgeput en zonder nieuwe garantiedekking kan de Bank geen nieuwe activiteiten ontplooiën. EU4U is derhalve bedoeld als een tijdelijke overbrugging totdat financiering wordt gevonden binnen de EU-begroting. Nederland zal € 52 mln. aan dit EIB-initiatief bijdragen.

### Uitgaven

#### Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties

#### Multilaterale ontwikkelingsbanken en fondsen

Zie toelichting onder «Verplichtingen».

#### Wereldbank

De openstaande betaling voor de International Bank for Reconstruction and Development (Wereldbankonderdeel) is berekend in USD, maar wordt betaald in EUR. Daarom wordt deze uitgave met € 6,8 mln. bijgesteld aan de hand van de recente wisselkoers.

### Artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen

#### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5 Exportkredietverzekeringen, -garanties en investeringsverzekeringen (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletore begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletore begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletore begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>10.101.366</b>	<b>- 2.000</b>	<b>10.099.366</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>188.366</b>	<b>- 2.000</b>	<b>186.366</b>
<b>Opdrachten</b>	<b>25.122</b>	<b>- 1.000</b>	<b>24.122</b>
Kostenvergoeding Atradius DSB	18.900	0	18.900
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	6.000	- 1.000	5.000
Overige uitgaven	222	0	222
<b>Garanties</b>	<b>93.000</b>	<b>- 1.000</b>	<b>92.000</b>
Schade-uitkering EKV	87.000	0	87.000
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	6.000	- 1.000	5.000
<b>Storting/onttrekking begrotingsreserve</b>	<b>70.244</b>	<b>0</b>	<b>70.244</b>
Mutatie begrotingsreserve EKV	70.244	0	70.244
<b>Ontvangsten</b>	<b>147.182</b>	<b>0</b>	<b>147.182</b>
<b>Garanties</b>	<b>123.150</b>	<b>0</b>	<b>123.150</b>

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
Premies EKV	70.244	0	70.244
Premies herverzekering leverancierskredieten	3.000	0	3.000
Schaderestituties EKV	44.906	0	44.906
Schaderestituties herverzekering leverancierskredieten	5.000	0	5.000
<b>Storting/onttrekking begrotingsreserve</b>	<b>24.032</b>	<b>0</b>	<b>24.032</b>
Mutatie begrotingsreserve EKV	24.032	0	24.032

**Tabel 12 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)**

	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>10.101.366</b>	<b>- 2.000</b>	<b>10.099.366</b>
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	10.000.000	0	10.000.000
Exportkredietverzekeringen	10.000.000	0	10.000.000
waarvan: aangegane garantieverplichtingen	10.000.000	0	10.000.000
waarvan: vervallen garantieverplichtingen	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	101.366	- 2.000	99.366
Kostenvergoeding Atradius DSB	18.900	0	18.900
Uitvoeringskosten herverzekering leverancierskredieten	6.000	- 1.000	5.000
Schade-uitkering herverzekering leverancierskredieten	6.000	- 1.000	5.000
Storting begrotingsreserve EKV	70.244	0	70.244
Overige betalingsverplichtingen	222	0	222

## Toelichting

De mutaties op het niveau financiële instrumenten komen niet boven de ondergrenzen uit binnen de staffel (conform RBV, zie ook de Leeswijzer op pagina 4). Toelichting van deze mutaties blijft derhalve achterwege.

## Artikel 6 Btw-compensatiefonds

### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 6 Btw-compensatiefonds (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>3.762.082</b>	<b>252.952</b>	<b>4.015.034</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>3.762.082</b>	<b>252.952</b>	<b>4.015.034</b>
<b>Bijdrage aan medeoverheden</b>	<b>3.762.082</b>	<b>252.952</b>	<b>4.015.034</b>
Bijdragen aan gemeenten	3.356.808	240.725	3.597.533
Bijdragen aan provincies	405.274	12.227	417.501

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Ontvangsten</b>	<b>3.762.082</b>	<b>252.952</b>	<b>4.015.034</b>

## Toelichting

### Verplichtingen, uitgaven en ontvangsten

#### *Bijdrage aan medeoverheden*

Als gevolg van overhevelingen van budget van ministeries naar decentrale overheden, wordt een bedrag in het gemeente- of provinciefonds gestort. Het geraamde btw-deel wordt in het btw-compensatiefonds (BCF) gestort. Gemeentes en provincies kunnen de betaalde btw daarna weer declareren bij het BCF (circa € 253 mln.). Per saldo is de mutatie neutraal.

## Artikel 9 Douane

### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 14 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 9 Douane (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>757.589</b>	<b>19.137</b>	<b>776.726</b>
<b>Uitgaven (1) + (2)</b>	<b>757.589</b>	<b>19.137</b>	<b>776.726</b>
<b>Apparaatsuitgaven (1)</b>	<b>505.451</b>	<b>22.261</b>	<b>527.712</b>
<b>Personele uitgaven</b>	<b>500.013</b>	<b>21.950</b>	<b>521.963</b>
Eigen personeel	484.340	4.234	488.574
Inhuur externen	15.455	16.334	31.789
Overig personeel	218	1.382	1.600
<b>Materiële uitgaven</b>	<b>5.438</b>	<b>311</b>	<b>5.749</b>
ICT	1.476	78	1.554
Bijdrage aan SSO's	156	9	165
Overig materieel	3.806	224	4.030
<b>Programma-uitgaven (2)</b>	<b>252.138</b>	<b>- 3.124</b>	<b>249.014</b>
<b>Bekostiging</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Overige bekostiging	0	0	0
<b>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</b>	<b>1.405</b>	<b>83</b>	<b>1.488</b>
Overige bijdrage ZBO's/RWT's	1.405	83	1.488
<b>Opdrachten</b>	<b>43.786</b>	<b>- 3.296</b>	<b>40.490</b>
ICT opdrachten	21.057	370	21.427
Overige opdrachten	22.729	- 3.666	19.063
<b>Bijdrage aan agentschappen</b>	<b>3.352</b>	<b>86</b>	<b>3.438</b>
Bijdrage overige agentschappen	3.352	86	3.438
<b>(Schade)vergoeding</b>	<b>52</b>	<b>3</b>	<b>55</b>
Vergoeding proceskosten	52	3	55

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</b>	<b>203.543</b>	<b>0</b>	<b>203.543</b>
Toegerekende uitgaven van Belastingen	203.543	0	203.543
<b>Ontvangsten</b>	<b>605</b>	<b>0</b>	<b>605</b>
Apparaatsontvangsten	605	0	605

## Toelichting

### Verplichtingen en uitgaven

#### *Personele uitgaven*

De belangrijkste mutaties ten opzichte van de vastgestelde begroting zijn:

- De tranche 2023 van de loon- en prijsbijstelling is bij de eerste suppletoire begroting toegevoegd aan de begroting (artikel 10). Deze loon- en prijsbijstelling is nu naar rato doorgezet naar de begroting van Douane (€ 28 mln.).
- Er heeft budgetterschikking plaatsgevonden van eigen personeel naar externe inhuur (€ 24 mln.).
- Het programma douanewetboek van de Unie (DWU) is een langlopend programma dat is gericht op de implementatie van nieuwe Europese richtlijnen in de systemen en werkwijzen van de Douane. Door de tijdslijnen van de totstandkoming en concretisering van de richtlijnen (besluitvorming in EU-verband) is het moment van het daadwerkelijk kunnen implementeren gewijzigd. Dit resulteert in een bijstelling van de te realiseren uitgaven naar latere jaren (– € 7 mln. in 2023).

### Artikel 13 Toeslagen

#### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 13 Toeslagen (bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>1.520.035</b>	<b>– 91.482</b>	<b>1.428.553</b>
<b>Uitgaven (1) + (2)</b>	<b>2.002.009</b>	<b>– 125.618</b>	<b>1.876.391</b>
<b>Apparaatsuitgaven (1)</b>	<b>491.696</b>	<b>– 38.615</b>	<b>453.081</b>
<b>Personele uitgaven</b>	<b>473.339</b>	<b>– 36.652</b>	<b>436.687</b>
Eigen personeel	175.791	– 6.653	169.138
Inhuur externen	296.548	– 32.426	264.122
Overig personeel	1.000	2.427	3.427
<b>Materiële uitgaven</b>	<b>18.357</b>	<b>– 1.963</b>	<b>16.394</b>
ICT	210	65	275
Bijdrage aan SSO's	231	– 231	0
Overige materiële uitgaven	17.916	– 1.797	16.119
<b>Programma-uitgaven (2)</b>	<b>1.510.313</b>	<b>– 87.003</b>	<b>1.423.310</b>

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletioire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletioire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletioire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</b>	<b>- 125</b>	<b>251</b>	<b>126</b>
Bijdrage overige ZBO's/RWT's	- 125	251	126
<b>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</b>	<b>4.165</b>	<b>- 365</b>	<b>3.800</b>
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	4.165	- 365	3.800
<b>Opdrachten</b>	<b>44.385</b>	<b>2.724</b>	<b>47.109</b>
ICT opdrachten	81	1	82
Overige opdrachten	44.304	2.723	47.027
<b>Bijdrage aan medeoverheden</b>	<b>100.227</b>	<b>4.599</b>	<b>104.826</b>
Bijdrage aan medeoverheden	100.227	4.599	104.826
<b>(Schade)vergoeding</b>	<b>1.154.304</b>	<b>- 94.212</b>	<b>1.060.092</b>
Compensatie toeslagengedupeerden	342.686	4.534	347.220
Kwijtschelden private schulden	149.997	- 4.305	145.692
Herstelprogramma voor kinderen	514.032	21.400	535.432
Herstelregeling voor ex-partners	82.909	- 72.089	10.820
Herstelregeling voor gedupeerden andere toeslagen	47.000	- 45.300	1.700
Overige (schade)vergoedingen	17.680	1.548	19.228
<b>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</b>	<b>207.357</b>	<b>0</b>	<b>207.357</b>
Toegerekende uitgaven van Belastingen	207.357	0	207.357
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>22.088</b>	<b>22.088</b>
Programma-ontvangsten	0	22.088	22.088

## Toelichting

### Verplichtingen en uitgaven

#### *Personele uitgaven*

De verlaging van het budget voor personele uitgaven met per saldo circa € 36,7 mln. kent verschillende redenen. De belangrijkste zijn:

- Budgetten voor verschillende initieel in 2023 geplande werkzaamheden inzake de hersteloperatie toeslagen verschuiven deels naar latere jaren (zie de toelichting onder «(Schade)vergoeding»). In lijn daarmee wordt € 62,1 mln. van het budget voor personele uitgaven door de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) middels een kasschuif doorgeschoven naar latere jaren.
- Vanwege loon- en prijsbijstelling wordt het budget voor personele uitgaven met circa € 23,2 mln. opgehoogd.

#### *(Schade)vergoeding*

De verlaging van het budget voor (schade)vergoeding met per saldo circa € 94,2 mln. kent verschillende redenen. De belangrijkste zijn:

- Circa € 72,1 mln. van het budget in 2023 voor de ex-partnerregeling schuift door naar latere jaren om het ritme in de begroting aan te laten sluiten bij het verwachte moment van uitbetaling.
- € 45,3 mln. van het budget in 2023 voor de regeling voor benadeelden rondom de huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget (HZK) schuift door naar latere jaren om het ritme in de begroting aan te laten sluiten bij het verwachte moment van uitbetaling.

- Zoals gemeld in de 14e voortgangsrapportage over de hersteloperatie toeslagen<sup>3</sup> verwacht UHT dat als de huidige instroom in 2023 doorzet er eind 2023 ruim 68.000 aanmeldingen zijn, en dus meer dan de eerder verwachte 63.000. Op basis van een doorrekening van de impact voor 2023 van deze verwachte ontwikkeling is er in dit jaar meer budget nodig dan het eerder toegekende budget voor 2023 voor het uitbetalen van de kindregeling. Ten behoeve van het herstelprogramma voor kinderen wordt daarom € 21,4 mln. uit latere jaren middels een kasschuif naar voren gehaald naar 2023.

## Ontvangsten

In verband met het ontvangen van een creditnota van Sociale Banken Nederland (SBN) wordt het ontvangstenbudget incidenteel opgehoogd met circa € 22,1 mln. Het uitgavenbudget wordt met hetzelfde bedrag verhoogd.

## 3. Beleidsartikelen Nationale Schuld (IXA)

### Artikel 11 Financiering staatsschuld

#### Budgettaire gevolgen van beleid

**Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 11 Financiering staatsschuld (bedragen x € 1 mln.)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>36.973</b>	<b>9.393</b>	<b>46.367</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>36.973</b>	<b>9.393</b>	<b>46.367</b>
<b>Opdrachten</b>	<b>21</b>	<b>0</b>	<b>22</b>
Overige kosten	21	0	22
<b>Rente</b>	<b>5.348</b>	<b>- 184</b>	<b>5.164</b>
Rente vaste schuld	4.353	- 8	4.345
Rente vlottende schuld	976	- 202	774
Rente derivaten lang	19	26	45
<b>Leningen</b>	<b>31.604</b>	<b>9.577</b>	<b>41.181</b>
Aflossing vaste schuld	31.604	50	31.654
Mutatie vlottende schuld	0	9.527	9.527
<b>Ontvangsten</b>	<b>51.933</b>	<b>- 1.902</b>	<b>50.031</b>
<b>Rente</b>	<b>30</b>	<b>0</b>	<b>30</b>
Rente vlottende schuld	30	0	30
Rente derivaten lang	0	0	0
<b>Leningen</b>	<b>51.903</b>	<b>- 1.902</b>	<b>50.001</b>
Uitgifte vaste schuld	50.001	0	50.001
Mutatie vlottende schuld	1.902	- 1.902	0

<sup>3</sup> Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 31 066, nr. 1235



## **Toelichting**

### **Verplichtingen en uitgaven**

#### *Rente*

##### Rente vaste schuld

De rentetarieven, die door het CPB zijn geraamd in de MEV vallen hoger uit dan eerder geraamd, waardoor de verwachte rentelasten voor de nog uit te geven schuld hoger uitvallen. Echter bij de gerealiseerde uitgifte van nieuwe schuld worden de rentetarieven vastgelegd tegen het dan geldende rentetarief. Omdat deze rentetarieven lager waren dan geraamd, vallen de verwachte rentelasten per saldo met € 8,0 mln lager uit in 2023.

##### Rente vlottende schuld

De raming van de rentelasten vlottende schuld valt lager uit als gevolg van wijzigingen in de omvang van de kortlopende schuld. Daarnaast is de korte rente door het CPB hoger geraamd in de MEV dan de rente waarmee in de Voorjaarsnota 2023 rekening is gehouden. Hierdoor dalen de verwachte rentelasten per saldo met € 0,2 mld. in 2023.

##### Rente derivaten lang

De rentelasten op de langlopende derivaten zijn naar verwachting € 26 mln. hoger in 2023 ten opzichte van de Voorjaarsnota 2023 als gevolg van de gestegen rente.

#### *Leningen*

##### Aflossing vaste schuld

De raming van de aflossing vaste schuld wijzigt (€ 50 mln.) in 2023 als gevolg van de inkoop van schuld en een gewijzigde dollarkoers in de MEV-raming van het CPB.

##### Mutatie vlottende schuld

De omvang van de vlottende schuld daalt naar verwachting met € 9,5 mld. in het lopende jaar. Dit is het gevolg van een lagere financieringsbehoefte doordat de raming van het kastekort voor het lopende begrotingsjaar sterk is afgenomen. Schommelingen in de financieringsbehoefte in een lopend begrotingsjaar worden zoveel mogelijk opgevangen op de geldmarkt.

### **Ontvangsten**

#### *Leningen*

##### Mutatie vlottende schuld

Als gevolg van het sterk afgenomen kastekort zal de omvang van de vlottende schuld in 2023 naar verwachting niet oplopen maar kleiner worden. Daarom is de mutatie op de vlottende schuld niet langer geraamd als een ontvangst (instroom van middelen als gevolg van extra lenen), maar als een uitgave.

## Artikel 12 Kasbeheer

### Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 12 Kasbeheer (bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>5.079</b>	<b>547</b>	<b>5.626</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>5.079</b>	<b>547</b>	<b>5.626</b>
<b>Rente</b>	<b>2.879</b>	<b>347</b>	<b>3.226</b>
Rente kasbeheer	2.879	347	3.226
Voortijdige beëindiging binnen kasbeheer	0	0	0
<b>Leningen</b>	<b>2.200</b>	<b>0</b>	<b>2.200</b>
Verstrekte leningen	2.200	0	2.200
<b>Mutaties in rekening-courant en deposito's</b>	<b>0</b>	<b>200</b>	<b>200</b>
Mutaties in rekening courant en deposito	0	200	200
<b>Ontvangsten</b>	<b>24.206</b>	<b>2.957</b>	<b>27.163</b>
<b>Rente</b>	<b>109</b>	<b>11</b>	<b>120</b>
Rente kasbeheer	109	11	120
Voortijdige beëindiging binnen kasbeheer	0	0	0
<b>Leningen</b>	<b>1.095</b>	<b>21</b>	<b>1.116</b>
Ontvangen aflossingen	1.095	21	1.116
<b>Mutaties in rekening-courant en deposito's</b>	<b>23.002</b>	<b>2.925</b>	<b>25.927</b>
Mutaties in rekening courant en deposito	23.002	2.925	25.927

### Toelichting

#### Verplichtingen en Uitgaven

##### *Rente*

##### Rente kasbeheer

De raming van de rentelasten kasbeheer is hoger dan geraamd bij de Voorjaarsnota 2023 (€ 0,3 mld.). Dit is het gevolg van het bijwerken van de realisatie en de nieuwe rentestanden in de MEV-raming van het CPB.

##### *Mutaties rekening-courant en deposito*

De wijziging in de geraamde mutatie van het saldo op de rekeningen-courant en deposito's van de deelnemers van schatkistbankieren is het gevolg van het actualiseren van de geraamde uitgaven en inkomsten van decentrale overheden (€ 0,2 mld.). De mutaties in rekeningen-courant en deposito's worden veroorzaakt door de uitgaven en ontvangsten van de deelnemers van het schatkistbankieren.

## Ontvangsten

### Rente

#### Rente kasbeheer

De raming van de rentebaten kasbeheer is hoger dan geraamd bij de Voorjaarsnota 2023 (€ 11 mln.). Dit is het gevolg van het bijwerken van de realisatie en de nieuwe rentestanden in de MEV-raming van het CPB.

### Leningen

Op basis van de actuele inzichten is de verwachting dat de aflossingen op de leningen, die door de agentschappen, rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) en derden in het kader van schatkistbankieren zijn afgesloten, hoger uitvallen dan eerder geraamd (€ 21 mln.).

### Mutaties rekening-courant en deposito

De wijziging in de geraamde mutatie van het saldo op de rekeningen-courant en deposito's van de deelnemers van schatkistbankieren is het gevolg van het actualiseren van de geraamde uitgaven en inkomsten van RWT's (€ 0,9 mld.) en sociale fondsen (€ 2,0 mld.). De mutaties in rekeningen-courant en deposito's worden veroorzaakt door de uitgaven en ontvangsten van de deelnemers van het schatkistbankieren.

## 4. Niet-beleidsartikelen

### Artikel 8 Apparaat

**Tabel 18 Apparaatsuitgaven (Bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>387.446</b>	<b>23.782</b>	<b>411.228</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>387.446</b>	<b>23.694</b>	<b>411.140</b>
<b>Personele uitgaven</b>	<b>244.237</b>	<b>10.867</b>	<b>255.104</b>
Eigen personeel	231.410	5.324	236.734
Inhuur externen	11.768	5.515	17.283
Overig personeel	1.059	28	1.087
<b>Materiële uitgaven</b>	<b>143.209</b>	<b>12.827</b>	<b>156.036</b>
ICT	20.073	4.666	24.739
Bijdrage aan SSO's	42.412	7.093	49.505
Overig materieel	80.724	1.068	81.792
<b>Ontvangsten</b>	<b>58.147</b>	<b>0</b>	<b>58.147</b>
Apparaatsontvangsten	58.147	0	58.147

## Toelichting

### Verplichtingen en uitgaven

#### *Personele uitgaven*

De mutatie op personele uitgaven en verplichtingen van € 10,9 mln. is het saldo van opwaartse en neerwaartse begrotingsmutaties binnen artikel 8 Apparaat. De opwaartse uitgavenmutaties zijn onder andere het resultaat van een overboeking van de loon- en prijsbijstelling (ca. € 17 mln.) en de eindejaarsmarge (€ 1 mln.) vanuit artikel 10 Nog onverdeeld. De neerwaartse uitgavenmutaties komen onder andere voort uit een herschikking van personeel naar materieel (€ 3 mln.) en een vrijval van verwachte onderuitputting ten gunste van het generale beeld (€ 4 mln.).

#### *Materiële uitgaven*

De mutatie op materiële uitgaven en verplichtingen van € 12,8 mln. is het saldo van meerdere begrotingsmutaties binnen artikel 8 Apparaat. De hogere uitgaven zijn onder andere het resultaat van overboekingen vanuit artikel 10 Nog onverdeeld vanwege de prijsbijstelling (ca. € 8 mln.), de eindejaarsmarge (€ 1 mln.) en kosten voor het project Digitaliseren Schatkistbankieren (€ 1,5 mln.) Daarnaast heeft er nog een herschikking van personeel naar materieel plaatsgevonden van € 3 mln.

### Artikel 10 Nog onverdeeld

**Tabel 19 Nog onverdeeld (Bedragen x € 1.000)**

Omschrijving	Vastgestelde begroting (incl. suppletoire begrotingen, NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting Prinsjesdag (2)	Stand suppletoire begroting Prinsjesdag (3) = (1) + (2)
<b>Verplichtingen</b>	<b>386.115</b>	<b>- 370.711</b>	<b>15.404</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>386.115</b>	<b>- 370.711</b>	<b>15.404</b>
<b>Nog te verdelen</b>	<b>386.115</b>	<b>- 370.711</b>	<b>15.404</b>
Loonbijstelling apparaat	206.255	- 205.542	713
Prijsbijstelling apparaat	109.368	- 104.393	4.975
Onvoorzien programma	601	- 351	250
Onvoorzien apparaat	69.891	- 60.425	9.466
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## Toelichting

### Verplichtingen en uitgaven

#### *Nog te verdelen*

Hieronder staan de belangrijkste wijzigingen genoemd ten opzichte van de vastgestelde begroting:

- De loon- en prijsbijstelling 2023 is bij de eerste suppletoire begroting toegevoegd aan de Financiënbegroting op artikel 10 Nog onverdeeld en is nu naar rato doorverdeeld naar de verschillende artikelen (- € 294 mln.).
- De eindejaarsmarge is bij de eerste suppletoire begroting toegevoegd aan artikel 10 Nog onverdeeld en wordt nu overgeheveld naar de (beleids)artikelen (- € 31,2 mln.). Het grootste deel (€ 28 mln.) is

overgeheveld naar artikel 1 Belastingen voor de compensatie- en uitvoeringskosten voor gedupeerden van de Fraude Signalering Voorziening (FSV) en onterechte afwijzing van Minnelijke Schuldsanering Natuurlijke Personen (MSNP). Vanwege vertraging in de wetgeving zijn middelen in 2022 (zowel voor uitvoering als voor compensatie) niet tot besteding gekomen en vallen de kosten voor FSV/MSNP in 2023 hoger uit.

- Vanuit artikel 10 Nog onverdeeld is eenmalig budgettaire ruimte beschikbaar gesteld ten gunste van het generale beeld (– € 31 mln.).
- De kabinetsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling 2023 is hoger dan eerder geraamd. Daarnaast zijn de premielasten gedaald. Het incidentele verschil ten opzichte van Centraal Economisch Plan 2022 blijft, voor zover nog niet in nieuwe arbeidsvoorwaardelijke afspraken opgenomen, beschikbaar voor arbeidsvoorwaarden door middel van een kasschuif naar 2024 (– € 72 mln.).
- De raming voor de belasting- en invorderingsrente en ontvangsten uit het doorbelasten van vervolgingskosten wordt naar boven bijgesteld (zie de toelichting bij artikel 1). Middels een overboeking wordt het budget op artikel 10 Nog onverdeeld met € 60 mln. opgehoogd.